

XXX.

Sprawozdanie

Zarządu

Ewang. Domu sierot i ochronki

w Ustroniu

za rok

SS 1908 SS

Nakład zakładu.

Drukarni Tow. Domu Narod. (P. Miłogost) Cieszyń.

10189a

Pierwszy rok po śmierci ś. p. ks. Jerzego Janika, założyciela Ewang. Domu sierot i ochronki w Ustroniu, był dla zakładu tego drugą ciężką chwilą przejściową, która mogła zakład popchnąć w zupełny upadek, sprowadzić na ewangelików śląskich hańbę i wydać o ich samarytanizmie złe świadectwo. Bogu dzięki, chwila ta przeszła dla nas pomyślnie. Rok 1908 był dla nas szczęśliwym i uwieńczył podjętą pracę pięknym skutkiem. W przeszłym sprawozdaniu musieliśmy wołać: Ratujcie nas, bo giniemy, tu możemy dziękować Opatrzności boskiej, która nie dała nam upaść, tu możemy powiedzieć: Głos sieroty płaczącej i wołającej o chleb usłyszała przybrana matka i dała pokarm biedactwu. Tą matką sieroty był szczególnie Wysoki c. k. śląski Wydział krajowy, który o podwyższenie subwencji usilnie się starał, tą matką opiekunką byli dawni dobroczyńcy zakładu naszego: Szanowne Towarzystwo górniczo-hutnicze, wymienione niżej Stowarzyszenia Gustawa Adolfa, część zborów ewangelickich na Śląsku i wierni zakładowi przyjaciele, znajomi i krewni ks. Jerzego Janika. Do grona ich przyłączyło się jeszcze c. k. Prezydium morawsko-śląskiego wyższego Sądu krajowego w Bernie, Społeczność chrześcijańska na Śląsku, która postanowiła w gronie swem urządzać osobne na zakład nasz składki krajczarkowe, i nowi przyjaciele zakładu. Wszystkim Wam, kochani Dobroczyńcy, składamy za pomoc Waszą serdeczne dzięki. Niech grosz, dany sierocie na chleb i oświatę, zrządzeniem Wszechmocnego Boga wróci do Was chlebem i światłem. Niech współczucie i litość, którą objawiacie nieszczęsnym, wywoła u Ojca niebieskiego opiekę i obronę, abyście Wy i dziatki Wasze o litość nigdy wołać nie musieli. Niech ofiarność Wasza, podjęta w imię Chrystusa będzie ofiarą, wykupującą lud śląski z ciemnoty kajdanów i niewoli grzechu. Niech pot Wasz, spoczywający w Waszym darze, zachęci obdarzonych do pracy w pocie oblicza za kraj, za przodków, za kościół, za wiarę!

Mamy na Śląsku przeszło 400 sierot i opuszczonych dzieci. które c. k. Rząd jako sieroty i opuszczone w statystyce wykazuje. A wieleż będzie nie wykazanych? Dla tych wszystkich mamy w Bielsku zakład na 40 sierot, w Cieszynie na 20, w Skoczowie na 18, w Ustroniu na 45; razem na 123 sierót. Część pozostałych będzie umieszczoną u krewnych i znajomych. Wielka część będzie u obcych, nawet u innowierców, którzy je wyzyskują i zabierają kościołowi naszemu na zawsze. Część jest nawet umieszczoną w katolickich zakładach sierocych, gdzie już pobierają inną naukę, aniżelibyśmy sobie życzyli. Te, można powiedzieć, dla nas i naszego kościoła już stracone.

Ludu ewangelicki, jeżeli chcesz dowieść siły i żywotności twej wiary i chcesz się utrzymać przy wierze przodków twoich, jeżeli nie chcesz, by powiedzieli potomkowie: przodkowie nasi byli gnuśnymi i niedbałymi; jeżeli nie chcesz, by cię kiedyś policzono do umarłych i odjęto dziedzictwo od ciebie; ocknij się i ratuj sieroty ewangelickie, a uratujesz siebie samego!

Dobrze byłoby wprowadzić, gdyby każdy większy zbór ewangelicki miał własny zakład dla swoich sierót i takowy mógł własnym kosztem utrzymywać. Ponieważ to atoli jest niemożliwem, zwłaszcza, żeby go własnym utrzymywał kosztem, lepiej byłoby, gdybyśmy siły nasze łączyli. Utrzymanie większej liczby sierot w jednym zakładzie jest tańszem i łatwiejszem, aniżeli tej samej liczby w więcej zakładach. Że zaś nasz zakład ma wszystkie dane do rozwoju i z wielkim błogosławieństwem już od kilkudziesięciu lat pracuje, uznał nawet Wysoki śląski Sejm krajowy. Zatem możemy chyba bez obawy zarzutu wołać do ewangelików śląskich: Połączcie się ze zbozem ustrońskim a pomożecie istniejący tutaj Dom sierot rozszerzać, aby ten mógł służyć wszystkim potrzebom!

Kierując się takimi myślami, zaczęliśmy już zbierać na fundusz budowlany. I Bogu dzięki, coś już zebraliśmy. Ale to mało, bardzo jeszcze mało. A nowego domu potrzeba nam już.

Kochany Przyjacielu! Przecież sprawa kościoła nie jest Ci obojętną, nie obojętnem też, czy sieroty uczą się i zostaną wychowane na pożytecznych ludzi, albo czy chodzą teraz od drzwi do drzwi, potem pójdą z okna do okna, z aresztu do aresztu a w końcu na szubienicę i zostanie wydany sąd: żeby na świat przyszły, o to starali się ludzie, żeby być mogli, o to nie! Dla czegoż wahasz się? Wiemy, że na nasz zakład dasz coś. Kto rychło daje, dwa razy daje. Ochotnego dawcę Bóg miłuje (2 do Kor. r. 9, w. 7). Od-

łóż w tym roku część Twą na ten cel. Urządź składkę! Przynieś ofiarę! Czcigodny Jan Malec z Cisownicy niech będzie Ci wzorem! Co dasz, nie dasz dla obcych, ale może i dla Twoich najbliższych.

Że my pracujemy i wysilamy się, a nie bezskutecznie, o tem niech przekonają Cię następujące dowody.

O p a w a, dnia 8. lipca 1908, l. 8305.

Śląska Buchhalterya krajowa zbadała cyfrowo rachunek kasowy ewang. Domu sierot i ochronki w Ustroniu za rok 1907 przedłożony przez przewodniczącego tegoż zakładu i znalazła po porównaniu dochodów z roku 1907 . . . . . 5067 K 38 h
z wydatkami łącznie z niedoborem z roku 1906
w kwocie 280 K 52 h . . . . . 5991 K 03 h
niedobór z końcem r. 1907 . . . . . 923 K 65 h
zgodny z prawdą.

Pasywa nieintabulowane są następujące:

1. 5⁰/₀ należytość zarząd. arc. browaru w Cieszynie za niewykonywanie prawa koncesyi realnej w wysokości . . . . . 800 K — h
  2. 4¹/₂⁰/₀ dług Janowi Lazarowi w Ustroniu w wysokości . . . . . 600 K — h
  3. 4¹/₂⁰/₀ dług Janowi Malcowi w Cisownicy . 1000 K — h
  4. 4¹/₂⁰/₀ dług p. Maryi Janikowej w wysokości 2153 K 62 h
  5. 5⁰/₀ dług kasie Raiffeisena w Ustroniu, fol. 141 II . . . . . 674 K 60 h
  6. Bezprocentowy dług gminie szkolnej ewang. 1200 K — h
  7. Niedobór z roku 1907 . . . . . 923 K 65 h
- razem . 7331 K 87 h

Stan dłużny zwiększył się w porównaniu do
długu z roku 1906 . . . . . 6978 K 56 h
o . . . . . 353 K 31 h

W aktywach zwiększył się stan majątkowy
z końcem 1907 wynoszący . . . . . 24561 K 48 h
w porównaniu do stanu z roku 1906 . . . . . 23809 K 34 h
o . . . . . 752 K 14 h

Zwyżka ta spowodowaną została założonym przez ś. p. Jerzego Janika funduszem budowlanym.

Aktywa są następujące:

1. Wkładka w kasie oszczędności w Cieszyńcu nr. 8652 jako nietykalny fundusz sierocy .	3715 K 57 h
2. Fundusz stypendyjny złożony w kasie Raiffeisena w Ustroniu ks. IV., 9	929 K 37 h
3. Fundusz budowlany, złożony również w kasie Raiffeisena w Ustroniu ks. IV., 9	716 K 74 h
4. Realność nr. 29 w Ustroniu wraz z 6 jochami 909 sąż. kwadr. pola w wartości kupna	11400 K — h
5. Prawo realności do wyszynku trunków, złączone z realnością nr. 29, w wartości .	800 K — h
6. 1 budynek gospodarczy w wartości	2000 K — h
i różne zabudowania w wartości	3200 K — h
Dalej wykazany zmienny majątek inwentarza żywego	800 K — h
i inwentarz martwy w wartości	1000 K — h
razem .	24561 K 48 h.

O powyższem następuje zawiadomienie.

Marszałek krajowy:

Larisch m. p.

Wysoki śląski Wydział krajowy!

Z radością i smutkiem zwraca się uniżenie prezbyterstwo ewang. zboru a. w. w Ustroniu do Wysokiego śląskiego Wydziału krajowego z prośbą. Z radością tą, że zakład Domu sierot i ochrony w Ustroniu wzrósł tak, że obecnie przytula do siebie 35 opuszczonych, niezaopatrzonych dzieci i daje im chleb, wychowanie i zastępuje drogie życie rodzinne; z żalem znów, że na przyszłość bez większej zapomogi krajowej zakład istnieć i rozwijać się nie będzie mógł.

Rachunek roczny z roku 1907 wykazuje znów zwyżkę długów zakładu o 643 K 13 h w porównaniu z rokiem przeszłym. Przyczyny tego stanu biernego leżą: 1. w ogólnej drożyznie, 2. w nieuzasadnionem i dotąd niewyjaśnionem odpadnięciu zapomóg od zborowników pozaaustriackich, 3. w słabym współdziale ślą-

szych zborów ewang. w dziełach miłosierdzia wogóle, co wzrastający pogląd, że państwo i kraj w pierwszym rzędzie powołani są do zaopiekowania się sierotami i dziećmi opuszczonemi, po części przynajmniej wyjaśnia.

Ponieważ wydatki zakładu, przedewszystkiem w ubiegłym roku, aż do najskromniejszych potrzeb zredukowano; ponieważ ofiarność zborowników ustroniskich w porównaniu do lat przeszłych się podwoiła; ponieważ gmina ewang. w Ustroniu corocznie, wyłączając realność, którą dla sierot zakupiła, 300 do 500 koron ofiaruje, a więc więcej dać nie jest w stanie; ponieważ wyżej wymienione przyczyny powodujące niedobór bez wsparcia ze strony kraju usunięte byćby nie mogły, dlatego dalsze istnienie zakładu bez większej subwencji krajowej jest niemożliwem.

Do tego grozi niebezpieczeństwo, że po śmierci pastora Jerzego Janika, w którego domu wynajęte są lokale sypialne dla dzieci, zakład takowe utraci. Dziedziczka domu, Pani Pastorowa Marya Janikowa, przyrzekła wprawdzie nie wypowiedzieć sypialni aż do śmierci; ale ona obecnie liczy 70 lat. Po jej śmierci będzie budynek prawdopodobnie sprzedany. Nowy właściciel może nam wypowiedzieć sypialnie, albo podwoić czynsz. Żeby uchronić się od niemiłych wypadków, musimy zabrać się czemprędzej do budowy nowego domu sierot.

W tym celu założono z intencji ś. p. ks. Janika fundusz budowlany, który obecnie wynosi 716 K 74 h. Do tego posiada realność sieroca bardzo piękne i odpowiednie miejsca pod budowę. Ale bez pomocy krajowej fundusz budowlany nie dojdzie do potrzebnej wysokości.

Wreszcie dodać musimy, że przez usunięcie się p. M. Janikowej z zarządu zakładu poniósł on niepowetowane straty. Bez inteligentnej, w zakładzie mieszkającej matki zakład, liczący 35 zaniedbanych dziełek, nie będzie się mógł rozwijać.

Tak postawieni jesteśmy przed alternatywą. Albo Wysoki śląski Sejm krajowy spełni natychmiast przychylnie przyrzeczenie z roku 1903, albo my zmuszeni będziemy zakład częściowo lub nawet zupełnie rozwiązać.

To ostatnie nie śmie się stać. Żadne społeczeństwo nie śmie do rozwiązywania zakładów sierocych dopuścić, jak długo opuszczone sieroty i nieopatrzone dzieci znajdują się w jego gronie. A zakład nasz nie może uwzględniać ani połowy prośb, które corocznie wnoszone bywają. To chyba dowodem dobitnym nie tylko konieczno-

ści istnienia jego, ale oraz potrzeby rozszerzenia go na conajmniej 50 miejsc.

Zakład nasz przeznaczony został dla ewang. sierot i dzieci zaniebanych wszystkich śląskich zborów ewangelickich, a jako taki jest prawie na najodpowiedniejszym miejscu. Dla dzieci istnieje tu 6-klasowa publiczna szkoła ludowa. Taniej i skromniej nigdzie nie będzie można podobnego zakładu utrzymać. Zdrowszą i piękniejszą okolicę trudno kto znajdzie na całym Śląsku dla dzieci już z urodzenia wszystkim chorobom przystępnym, jak właśnie Ustroń, miejsce kąpielowe i lecznicze.

Chwila obecna, rok jubileuszowy naszego Najjaśniejszego Cesarza i Pana Franciszka Józefa I. jest nam przez Boga dany do stwarzania wielkich dzieł samarytanizmu. To też nie wątpimy, że Wysoki śląski Wydział krajowy w tym roku jubileuszowym zechce się naszym zakładem chętnie zająć, a dlatego pozwalamy sobie przedłożyć uniżenie prośbę, by Wysoki śląski Wydział krajowy raczył Wysokiemu śląsk. Sejmowi krajowemu przedłożyć i poprzeć następujący wniosek:

Wniosek wydziału II. z roku 1903 w swej pierwszej części, — tyczący przedłożenia prośby przez przebyterstwo ewang. zboru w Ustroniu o wsparcie dla utrzymania i rozszerzenia ewang. domu sierot i ochronki, a zwłaszcza: zakładowi dla utrzymania każdej sieroty 200 K a na koszt zarządu rocznie 1600 K zapomogi zezwolić, a dla budowy nowego domu sierot bezprocentową, niewypowiedzianą pożyczkę w wysokości 20.000 K udzielić — ma w roku jubileuszowym zostać wykonanym.

Dalej prosimy uniżenie, by włączono nasz zakład w wielką jubileuszową akcyę ochrony dzieci; a w razie, gdyby nie można jednego z naszego grona jako zastępcę do krajowego komitetu ochrony dziatwy przyjąć, by naszą sprawę chciano zastąpić i gorąco polecić.

Prosimy, bo pod ciężkiem brzemieniem upadamy; wołamy, jak długo jeszcze czas, — a ufając w tyłu już wypadkach okazaną nam przychyłność, mamy nadzieję, że jeszcze w roku jubileuszowym położymy kamień węgielny pod nowy dom sierot.

Ustroń, dnia 5. kwietnia 1908.

Przebyterstwo ewang. zboru a. w. w Ustroniu.

Opawa, dnia 14. kwietnia 1908, l. 8062.

Przełożonemu ewang. Domu sierot i ochronki

w Ustroniu.

Prośba o podwyższenie wsparcia z kasy krajowej jak również o udzielenie pożyczki bezprocentowej zostanie przedłożona Wys. śląsk. Sejmowi krajowemu do porządkowego załatwienia.

Co się tyczy prośby o włączenie zakładu do akcji w sprawie ochrony dziatwy, wskazanem jest, by zwrócono się w tej sprawie do c. k. śl. Rządu krajowego.

Marszałek krajowy:

Larisch m. p.

W niedzielę, 11. października 1908 otrzymał przewodniczący od p. posła dra Michejdy zawiadomienie telegraficzne, by deputacya w sprawie sierocej w Opawie się zjawiała.

W dniu 13. października 1908 stawili się przewodniczący wraz z sekretarzem zborowym p. A. Szczepańskim u posła Michejdy w Opawie, poczem na miarodajnem miejscu życzliwie przyjęci zostali.

Opawa, dnia 9. listopada 1908, l. 24077.

Do Szanownego prezbyterstwa zboru ewang. a. w.

w Ustroniu.

Śląski Sejm krajowy powziął na posiedzeniu z dnia 28. października 1908 następującą uchwałę:

Sejm krajowy uznaje potrzebę budowy nowego domu sierot i ochronki w Ustroniu i wyraża chęć udzielenia odpowiedniej subwencyi do zamierzonej budowy, skoro tylko potrzebne wstępne prace tak dalece ukończone będą, iż można będzie przystąpić do budowy. Natomiast nie może udzielić pożyczki bezprocentowej i niewypowiedzialnej. Na pokrycie kosztów zarządu ewang. gminy w Ustroniu zezwala Sejm krajowy na subwencję w wysokości 5250 K z funduszu krajowego i domestykalnego aż do odwołania.

O powyższej uchwale zawiadania się Szanowne prezbyterstwo z tą uwagą, że śląsk. kasie krajowej polecono po zastawieniu dotychczasowej subwencyi 3000 K, wypłacić subwencję 5250 K, począwszy od 1. stycznia 1909 aż do odwołania w ratach pół-

rocznych z góry z funduszu krajowego i domestykalnego, rubryki:
zakłady humanitarne, przez c. k. Urząd podatkowy w Skoczowie za
stemplowanem pokwitowaniem odbiorczem.

Marszałek krajowy:

Larisch m. p.

Praes. 15405, 15784, 16033, 16034
20./8.

Do Ewang. Domu sierot w Ustroniu.

Prezydyum morawsko-śląskiego wyższego Sądu krajowego
przeznacza z prawdziwem zadowoleniem z oddanych mu przez
Ministerstwo sprawiedliwości dla ochrony młodzieży na Śląsku
pieniędzy ewang. zakładowi sierot w Ustroniu subwencyę w wy-
sokości 200, słowami: dwieście koron.

Prezydyum morawsko-śląskiego wyższego Sądu krajowego
wyraża nadzieję, że zakład uwzględniać będzie nasamprzód takie
działki, które przez odnośne Sądy opiekuńcze szczególnym jego
względem polecane zostaną.

Subwencya zostaje równocześnie przez c. k. Urząd pocztowy
wypłaconą.

W B e r n i e, dnia 24. grudnia 1908.

P r e z y d e n t.

SPIS

dzieci ewang. Domu sierót i ochrony

L. bieżąca	Imię i nazwisko	Doktórę nie- czya klasy?	Dzień i rok urodzenia	Miejsce urodzenia
1	Józef Suchanek	VI.	11. 12. 1893	G. Sucha . . . .
2	Edward Kotula	VI.	1. 5. 1894	Błędowice . . . .
3	Jan Wojnar	VI.	21. 4. 1894	Dzięgielów . . . .
4	Paweł Starzyk	V.	30. 12. 1897	Błogocice . . . .
5	Adam Wantuła	V.	11. 8. 1895	Ustroń . . . .
6	Franciszek Lazar	V.	29. 1. 1896	Bobrek . . . .
7	Karol Niedoba	IV.	9. 7. 1896	Bystrzyca . . . .
8	Andrzej Sztwiertnia	VI.	5. 8. 1897	Cisownica . . . .
9	Rudolf Benek	VI.	7. 12. 1897	Cieszyn . . . .
10	Franciszek Rzyman	V.	12. 1. 1897	Michałkowice . . . .
11	Jan Cieślak	V.	26. 10. 1897	Iskrzyczyn . . . .
12	Karol Rozbroj	IV.	18. 4. 1896	Szonów . . . .
13	Jan Macura	III.	4. 8. 1897	Cisownica . . . .
14	Jan Stebel	V.	27. 12. 1897	Nierodzim . . . .
15	Henryk Buchta	IV.	9. 7. 1897	Szonów . . . .
16	Paweł Heczko	IV.	5. 8. 1898	Bystrzyca . . . .
17	Ludwik Heczko	IV.	30. 1. 1898	Ligotka . . . .
18	Adolf Witas	IV.	29. 10. 1899	Cierlicko . . . .
19	Józef Michejda	II.	9. 8. 1900	Olbachcice . . . .
20	Rudolf Herda	V.	24. 11. 1898	Ustroń . . . .
21	Karol Benek	II.	26. 8. 1900	Bobrek . . . .
22	Jan Turoń	II.	18. 5. 1900	Gródek . . . .
23	Paweł Głuza	I.	17. 7. 1901	Bažanowice . . . .
24	Karol Cieślak	I.	3. 7. 1902	Godziszów . . . .
25	Jerzy Ciepclorz	V.	6. 11. 1896	Nawsie . . . .
26	Marya Zwias	VI.	18. 1. 1894	Ustroń . . . .
27	Zofia Konieczny	V.	24. 8. 1896	Hażlach . . . .
28	Ewa Czyż	V.	2. 12. 1894	Błogocice . . . .
29	Antonia Dziadek	V.	7. 2. 1895	Szumbark . . . .
30	Helena Suchanek	VI.	8. 3. 1896	G. Sucha . . . .
31	Janina Mec	VI.	24. 5. 1895	Cieszyn . . . .
32	Anna Janik	V.	11. 5. 1898	Lipowiec . . . .
33	Zuzanna Raszyk	V.	20. 6. 1895	Godziszów . . . .
34	Zuzanna Czyż	V.	18. 12. 1896	Błogocice . . . .
35	Katarzyna Gryga	VI.	22. 12. 1896	Końska . . . .
36	Emilia Benek	IV.	20. 2. 1899	Cieszyn . . . .
37	Emilia Witas	IV.	20. 10. 1899	Cierlicko . . . .
38	Anna Mohyla	I.	2. 5. 1901	Karwina . . . .
39	Anna Kowala	II.	31. 7. 1899	Wendrynia . . . .
40	Janina Plinta	II.	26. 10. 1899	Nierodzim . . . .
41	Helena Stebel	I.	30. 5. 1901	Kozakowice . . . .
42	Ludmila Sikora	—	26. 5. 1905	M. Ostrawa . . . .

† wpół sierota.
† † zupełna sierota.

w Ustroniu w roku 1908.

Kiedy			U w a g i (zatrudnienie ojca lub matki)	
przyjęta	konfir- mowane	wypusz- czone		
1904	1908	1908	†	górnik.
1902	1908	19. 8	† †	górnik.
1900	1908	1908	† †	robotnik w hucie.
1904	1908	1908	†	strażnik na zamku w Cieszyńcu.
1902	—	1908	† †	robotnik w hucie.
1904	—	—	† †	szewc.
1905	—	—	○	robotnik w hucie.
1902	—	—	†	nadziennik.
1905	—	—	†	arcyks. robotnik.
1905	—	—	† †	górnik.
1904	—	—	○ ○	arcyks. robotnica.
1905	—	—	†	górnik.
1904	—	—	○ ○	służąca.
1903	—	—	†	komornik.
1908	—	—	†	górnik.
1906	—	—	†	robotnik w hucie.
1906	—	—	Rodzice nie żyją razem; wychowany przez	
1908	—	—	† †	górnik. [babcię.
1906	—	—	†	ojciec poszedł w świat.
1908	—	—	† †	sluga kancelaryjny.
1906	—	—	†	arcyks. robotnik.
1908	—	—	†	Kamieniarz.
1907	—	—	†	murarz.
1907	—	—	† †	komornik.
1903	—	—	†	komornik.
1900	1908	1908	○ ○	komornica.
1900	1908	1908	†	górnik.
1904	1908	1908	†	parobek od koni.
1901	—	—	† †	górnik.
1903	—	—	†	górnik.
1904	—	—	○ ○	służąca.
1906	—	—	†	gospodźki.
1901	—	—	○ ○	komornica.
1902	—	—	†	parobek od koni.
1902	—	—	†	robotnik w hucie.
1905	—	—	†	arcyks. robotnik.
1908	—	—	† †	górnik.
1908	—	—	† †	górnik.
1908	—	—	†	robotnik w hucie.
1908	—	—	○ ○	komornica.
1908	—	—	†	komornik
1908	—	—	○ ○	służąca.

○ dziecię zaniedbane.
○ ○ dziecię nieślubne.

Rachunek

kasowy ewangel. Domu sierot i ochronki w Ustroniu
za rok 1908.

Dochody		Pojedynczo	Łącznie
		K h	K h
1. Pozostałość kasowa z końcem roku 1907			— —
2. Subwencya Wys. śl. Wydziału krajowego			3000 —
3. Subwencya c. k. Prez. mor.-śl. wyższego sądu krajowego			200 —
4. Datek austr. Tow. górniczo-hutniczego .			100 —
5. Zasiłki od stowarzyszeń Gustawa Adolfa:			
a) Koło Pań G. Ad. we Wiedniu	50	—	
b) " " " " w Darmstadzie	58	76	
c) " " " " w Meranie	30	—	
d) " " " " w Frankfurcie n./M. . . .	29	—	
e) " " " " w Sztutgarcie	23	50	
f) " " " " w Naumburgu	35	24	
g) " " " " w Lipsku	175	30	
h) " " " " w Mühlheim n./R. . . .	29	37	
i) " " " " w Düsseldorfie	35	10	
j) " " " " w Kamenz	58	50	
k) Stowarzyszenie G. A. w Mühlhausen .	29	37	
l) Centr. austr. Stow. G. A. we Wiedniu .	100	—	
m) Stowarzyszenie G. A. śląskie	150	—	
n) Stowarzyszenie G. A. w Leyden . . .	17	—	821 14
6. Zapomogi na utrzymanie wychowanków:			
a) dla Adama Wantuły przez bank kred. .	80	—	
dla Adama Wantuły przez And. Szczepońskiego za r. 1907	40	—	
b) dla Karola Niedoby przez ks. K. Michędę w Bystrzycy	92	—	
c) dla Witasów przez ks. Michalika w M. Ostrawie	40	—	
d) dla Fr. Rzymana przez Fr. Rzymana, opiekuna w P. Ostrawie	40	—	
e) dla Maryi Zwiastównej przez urz. gminny Ustroń	72	—	364 —
7. Zasiłki od ewang. zborów śląskich:			
a) Prezbyterstwo ewang. zboru w Bielsku	10	—	
b) Prezbyterstwo ew. zboru w Trzyńcu .	30	—	
d) Ofiara ewang. zboru w Bystrzycy . .	50	70	
c) Ofiara ewang. zboru we Wiśle	30	—	

Do przeniesienia 4605 84

	Pojedynczo	Łącznie
	K h	K h
Z przeniesienia .		4605 84
e) Ofiara ewang. zboru w Goleszowie .	35 —	
f) Ofiara ewang. zboru w Cieszynie . .	135 22	
g) Ofiara ewang. zboru w Błędowicach .	50 —	
h) Ofiara ew. zboru w Kam. Ligołce . .	75 38	
i) Ofiara ewang. zboru w Ustroniu . .	37 31	
j) Ofiara ewang. zboru w Nawsiu . . .	35 61	368 52
8. Dary narzeczonych:		
P. Martynek z Z. Śliwkówną 2 K; J. Szczepański z A. Pilchówną 50 h; P. Sztwiertnia z E. Kluzówną 1 K; J. Śliż z A. Rąbiecny 2 K; J. Pilarz z K. Brzezinią 3 K A. Londzin z E. Szarcówną 2 K; J. Drózd z Z. Gogołkówną 3 K; J. Śliwka z E. Gogołkówną 2 K; J. Pelar z M. Drozdówną 4 K; J. Śliwka z M. Małyszówną 1 K 60 h; P. Bobek z A. Głajcarówną 5 K; J. Holcksa z A. Makulówną 2 K; P. Gieła z M. Śliwkówną 1 K; P. Berek z Z. Gałuszkówną 60 h; P. Macura z M. Sikorówną 5 K; P. Lazar z A. Gluzówną 2 K; J. Kozieł z E. Kłodówną 2 K; P. Śliwka z E. Kralówną 2 K; J. Lazar z A. Małyszówną 5 K; P. Sikora z H. Macurówną 5 K;		50 70
9. Dary przyjaciół i życzliwych sierotom:		
Ks. Dr. J. Pindór z Cieszyna 2 K; Cieślak Anna z Ustronia 1 K; J. Juroszek z Koniakowa 5 K; A. Świeży w Boguminie 5 K; J. Macura z Ustronia 2 K; Plinta z Nierodzimia 1 K; J. Błaszczak, rob. w Ustroniu, z pierwszej wypłaty 4 K; J. Kucharczyk ze Stonawy 10 K; razem	30 —	
Ludwika v. Korbitzthal w Ołomuńcu 2 K; N. N. 15 K; J. Zahradnik w Bielsku 5 K; A. Tomanowa w M. Ostrawie 2 K; J. Jadamus, stygar we Witkowicach 2 K; J. Molinek z Szonowa 5 K; J. Sztwiertnia z G. Bładnic 4 K; J. Niedoba z Przywoza 2 K; P. Kupiec, rob. w Trzyńcu 1 K; razem	38 —	68 —
Do przeniesienia .		5093 06

	Pojedynczo K h	Łącznie K h
Z przeniesienia .		5093 06
J. Stebel, robotnik z Bobrku, 2 K; N. N., robotnik w Cisownicy, z pierwszej wypłaty 1 K; Szkubnia, sługa kościelny z Ustronia, 1 K; J. Pilch, robotnik z Cisownicy 1 K; J. Czudek, robotnik w Trzyńcu 2 K; Adam Świeży w Boguminie 1 K 40 h; Karol Santarius z Jabłonkowa 4 K; P. Niedoba z Trzyńca 11 K 80 h; N. Palzow w Ustroniu 5 K; Gustaw Silbermann, kupiec w Ustroniu 20 K; A. Koźdoń z Jaworza 4 K; Z. Macura z Hermanic 4 K; J. Holeksa z Hermanic 3 K; p. M. Janikowa w Ustroniu 10 K; Marya Bernatowiczówna z Cieszyńska 25 K; N. N. z Bielska 5 K; Alojzy Woschkrda z Ustronia 10 K; Wilhelm Schabert z Ustronia 20 K; Jan Lazar, sługa kościelny z Ustronia 9 K; J. Cholewa z Ustronia 1 K; Lily Lotter z Wiednia 5 K . .		145 20
10. Henryk Müldner z Krakowa, na spłacenie długu		10 —
11. Czynsz za pole wynajęte		70 —
12. Dochód pieniężny z realności sieroczej . .		386 49
13. Z kasy Raiffeisena w Ustroniu wypożycz.		2000 —
Razem .		7704 75

Wydatki.

1. Niedobór z roku 1907 zapłacony stronom .		923 65
2. Opał:		
a) drzewo	51 40	
b) węgiel	317 47	368 87
3. Płat trzem służącym		375 —
4. Remuneracya P. Michejdowej		100 —
5. Druki i odezwa		189 40
6. Reparatury		106 22
7. Roboty polne i ogrodowe		74 75
8. Środki naukowe		84 31
9. Lekarzowi i za lekarstwa:		
a) Dr. Arnoldowi Holaschke'mu	32 —	
b) aptekarzowi	44 79	76 79
10. Stemple na kwity		10 —
11. Ubezpieczenie od ognia		5 65
Do przeniesienia .		2314 64

	Pojedynczo	Łącznie
	K h	K h
Z przeniesienia		2314 64
12. Kominiarzowi		8 80
13. Czynsz od wynajętego pomieszkania . .		650 —
14. Za wiktuały:		
a) rzeźnikowi	155 20	
b) piekarzowi	521 26	
c) za mleko	195 20	
d) Scharbertowi kupcowi	629 12	
e) różnym stronom	274 92	1775 70
15. Za ubrania i obuwie:		
a) Silbermanowi kupcowi	409 79	
b) Müllerowi kupcowi	35 64	
c) Krawcom od szycia	109 40	
d) Blasbalgowi od obuwia	360 70	915 53
16. Wydatki w gospodarstwie sierocem . .		224 75
17. Drobne wydatki różne		22 82
18. Nowe sprawunki		58 67
19. Wydatki administracyjne i podróże . . .		120 —
20. Oprocentowanie długów:		
a) Zarządowi arcyks. brow. w Cieszynie .	40 —	
b) Janowi Lazarowi w Ustroniu	27 —	
c) J. Malcowi w Cisownicy	45 —	
d) Kasie Raiffeisena w Ustroniu	83 72	
e) P. Maryi Janikowej	53 34	249 06
21. Upłata długów:		
a) Janowi Malcowi w Cisownicy		1000 —
b) Maryi Janikowej w Ustroniu		2133 62
Razem .		9473 59

Porównanie.

Wydatki wynoszą	9473 59
Dochody wynoszą	7704 75
Pozostaje niedoboru .	1768 84

Aktywa.

1. Wkładka w cieszyńskiej kasie oszczędn. l. książ. 8652 jako nietykalny fund. sierocy	3715 37
2. Fundusz stypendyjny, złożony w kasie Raiffeisena w Ustroniu, l. książ. IV. 9.	964 17
3. Fundusz budowlany, złożony w kasie Raiffeisena w Ustroniu, l. książ. IV. 10.	4372 08
4. Realność nr. 29. w Ustroniu w wartości kupna	11400 —
Z przeniesienia .	20451 62

	Pojedynczo	Łącznie
	K h	K h
Do przeniesienia		20451 62
5. Prawo realne do wyszynku trunków z realnością nr. 29. połączone		800 —
6. Budynki i zabudowania gospodarcze		5200 —
7. Martwy inwentarz		1000 —
8. Żywy inwentarz		800 —
Razem		28251 62

Pasywa.

1. Zarządowi arcyks. browaru w Cieszynie	800 —
2. Janowi Lazarowi w Ustroniu	600 —
3. Kasie Raiffeisena w Ustroniu	2674 60
4. Do funduszu szkolnego	1200 —
5. Niedobór z roku 1908	1768 84
Razem	7043 44

Fundusz budowlany.

1. Stan z końcem roku 1907		716 74
2. Ku uczczeniu pamięci ks. Jerzego Janika złożyli w rocznicę śmierci jego:		
a) P. Juliusz Grosse, radca ces. w Krakowie	100 —	
b) P. Jerzy Janik, prof. w Bernie	20 —	
c) P. Paweł Wałach, naucz. w Ustroniu	5 —	
d) Górno-austr. Towarzystwo dla misji wewnętrznej w Gallneukirchen	20 —	
e) P. H. Blankowa, dyrektorowa we Wiedniu	20 —	
f) P. Paweł Matula, naucz. w Ustroniu	25 —	
g) P. Zofia Matci z Wiednia	3 —	
h) P. Wilhelmina Blank, dyrektorowa w Wetter	20 —	
i) P. Władysław Cienciała z Wiednia	20 —	
j) P. Marya Bystroniowa i Melania Słomkova-Habdank	30 —	
k) P. Marya Janikowa, pastorowa-wdowa	22 08	
l) Dr. Paweł Blank w Trzyńcu	10 —	
m) P. Edward Klug, inżynier w Skierniewicach	11 —	
n) Maksymilian, Egon, Wolfgang i Mania Blankowie	20 —	326 08
3. P. Jan Głajcar, nauczyciel na Polanie	8 —	
Inkognito w Cieszynie	10 —	
Zborownicy w Mor. Ostrawie	75 20	
Do przeniesienia	93 20	1042 82

		Pojedynczo	Łącznie
		K h	K h
Z przeniesienia		93 20	1042 82
N. N. z Trzyńca		15 —	
Ks. Oskar Michejda z Bystrzycy		5 —	
P. Kornel Michejda z Bystrzycy		1 —	
P. Jan Lasota, kandydat teologii		2 —	
Za sprzedane broszurki		16 60	
P. P. Heczko, kandydat teologii		2 —	
J. Chmiel, wymownik w Ogrodzonej		18 —	
Ze skarbonki w kruchcie wyjęto		8 18	
Zborownicy orłowski		10 —	
Ks. Folwartschny w Orłowej		5 —	
Ks. Broda w Góleszowie		5 —	
P. Adelina Cienciałowa z Hermanic		8 —	
Jan Malec z Cisownicy		2000 —	
P. Jeleń, nauczyciel		80 —	
Wygrane w krokiecie w Ustroniu		8 40	
Wygrane w kręgę w Ustroniu		5 10	
Wybrane przez Stebla w fabryce Kohna w Cieszynie		60 40	2342 88
4. Społeczność chrześcijańska ze składek haleńskich:			
a) w Cieszynie		52 —	
b) w Ustroniu		8 80	60 80
5. Dar konfirmandów z Cieszyna przez ks. Kubaczkę			50 —
6. Składki przy weselach w zborze ustroń- skim:			
Paweł Martynek z Zuz. Śliwkówną 14 K 50 h; P. Szwietnia z E. Kluzówną 8 K; J. Śliż z A. Rąbiczny 9 K 31 h; A. Londzin z E. Szarcówną, składka na biały wieniec 30 K; J. Rymorz z Z. Ru- szówną 7 K 20 h; P. Cichy z A. Chwast- kówną 8 K; J. Szczepański z A. Pil- chówną 7 K 68 h; F. Kasik z H. Bardo- doniówną 4 K; A. Stec z A. Sikorówną 8 K 60 h; J. Pilch z K. Brzezinią 6 K 20 h; M. Greń z A. Szwietniową 5 K 20 h; J. Śliwka z E. Gogołkówną 9 K; J. Wrzecionko z A. Holskówną 6 K; P. Bobek z A. Gajcarówną 16 K; J. Szwietnia z E. Rymorzówną, poło- wa składki na biały wieniec 31 K 50 h; P. Gieła z M. Śliwkówną 6 K 62 h; J. Nierostek z A. Bąszelówną 10 K; P.			
Z przeniesienia			3496 50

Pojedynczo	Łącznie
K h	K h
	3496 50

Do przeniesienia .		
Macura z M. Sikorówną 20 K; J. Poloczek z A. Brukówną 38 K 75 h; Józef Kajfosz z A. Badurówną 10 K; J. Mitrega z M. Łyżbiczanką 12 K 41 h; J. Lazar z A. Małyszówną 13 K 20 h; P. Knopek z Z. Pilchówną 9 K; J. Śliwka z M. Małyszówną 14 K 40 h; J. Chmiel z Z. Gajdzicówną 8 K; P. Lazar z A. Głuzówną 9 K; J. Holeksa z A. Makulówną 5 K 60 h; J. Kozieł z E. Kłodówną 10 K 30 h; J. Paulisz z A. Niemczykówną 4 K; P. Czyż z P. Charężówną 5 K 20 h; J. Sztwiertnia z E. Fobrowną 10 K 50 h;		
razem		358 17
7. Składka u P. Karasów w Cisownicy w 40. rocznicę ślubu		51 20
8. Składka przy weselu Fr. Swobody z Z. Samcówną w Bystrzycy przez kand. teol. P. Heczkę		18 50
9. Składka z okazji instalacyi ks. P. Nikodema w Ustroniu		41 53
10. Składka rezerwistów podczas ćwiczeń w Ustroniu		4 20
11. Składka zlewaczy w hucie Walchera w Trzynie		27 50
12. Kolekta adwentowa		197 50
13. Odsetki od funduszu żelaznego		150 08
14. Odsetki za rok 1908 w kasie Raiffeisena .		26 90
Razem .		4372 08

Fundusz stypendyjny.

1. Stan z końcem roku 1907	929 37
2. Odsetki za rok 1908	34 80
Razem .	964 17

W Ustroniu, dnia 10. lutego 1909.

Ks. Paweł Nikodem,
składający rachunki.

W powyższym rachunku badaliśmy jedną pozycję za drugą i znaleźli wszystko w zupełnym porządku.

W Ustroniu, dnia 20. lutego 1909.

Paweł Hojdysz,
rewizor.

Paweł Matuła,
rewizor.

Wielkoduszność wynalazcy Edwarda Janika, który jako syn zmarłego założyciela zakładu z sercem i duszą i z żywym współudziałem przywiązany jest do dzieła i chlubny swego ojca umożliwiła przewodniczącemu wysłać grzecznego i talentowanego wychowanka Józefa Suchanka po wypuszczeniu z zakładu do śląskiej krajowej szkoły rolniczej w Kocobędzu. W ten sposób myśli przewodniczący, że chociaż w tym jednym wypadku zadosyć uczynił intencji przepisów, by zarząd zakładu ile możliwości troszczył się o odpowiednie umieszczenie wypuszczonych wychowanków. W tym celu złożył p. Edward Janik na ręce przewodniczącego 400 K, a jego i nasz przyjaciel p. Władysław Cieniela 20 K. Żywimy nadzieję, że ci dwaj panowie i w przyszłym roku nie zapomną o swoim wdzięcznym wychowanku. A od nas wszystkich na tem miejscu szczerze „Bóg zapłać!”

Nie możemy pominąć i tego, że w przeciągu roku 1908 zakład przeszedł na mocy prowizorycznie potwierdzonych przepisów pod zarząd prezbyterstwa ewang. zboru w Ustroniu, a panowie należący do ściślejszego komitetu z największą chęcią i gorliwością pracowali około podniesienia zakładu, jak również, że cały zbór ewang. w Ustroniu okazywał żywy współudział w pracy około zabezpieczenia sierot. Sędziwy i czcigodny członek naszego kościoła, rolnik p. Jan Malec z Cisownicy, ofiarował nawet na budowę nowego domu sierot 2000 K.

Szczerze uznanie i serdeczne dzięki!

Gdyby każdy ewangelik na Śląsku odłożył tygodniowo na sieroty jednego halerza i przesłał nam, moglibyśmy przebudować nasz zakład po trzech latach na 240 dzieci a potem je tymi halerzami utrzymywać. Cóż, myślisz, powiedziałaby na to Chrystus? Może to: zrozumieli nareszcie ewangelicy ewangelię o nakarmieniu 5000 ludzi pięciu chlebami i dwoma rybkami i czynią ją. To pięknie!

W Ustroniu, w Niedzielę Palmową 1909.

Ks. Paweł Nikodem.

Książnica Cieszyńska

CZ II 404/ 1908